

IVO:s tillsyn av HVB för barn och unga 2014 och 2015

Lars Ericsson

Karin Gunnervik

Jessica Ingemansson

Teman för HVB-tillsynen 2015

- Nystartade verksamheter
- Registerkontroll - nationellt tema
- Dokumentationsgranskning avseende att föra journalanteckningar och att ha uppgifter om uppdraget – tema för avdelning Sydväst
- Tillståndsefterlevnad
- De oanmälda inspektionerna
- Andra teman på förekommen anledning

Tillsynen 2014, vad såg vi?

- Brister i ungdomarnas delaktighet.
- Brister i flickornas och pojkarnas rättigheter, bl.a. när det gäller samtycken, rätten att ansöka och att överklaga.
- Varierande lokaler, varierande personal och personalkompetens.

Tillsynen 2015, vad har vi sett hittills?

- Ca 200 HVB är aktuella för tillsyn under 2015, av dessa var ca 90 HVB för ensamkommande barn och 7 SiS.
- Relativt stor andel HVB för ensamkommande barn har tillsynats första gången under 2015.
- Skillnad i barnens upplevelse av trygghet i olika HVB.
- Brister i tillståndsefterlevnaden.
- Brister i kontroll av polisregisterutdrag innan anställning/anlitande samt brister i dokumentationen.

Forts. tillsynen 2015, vad har vi sett hittills?

- Brister i ensamkommande barn och ungdomars rättigheter, bl.a. gällande samtycken och rätten att ansöka.
  - Skillnader i bemanning.
  - Varierande lokaler, personal och personalkompetens.
  - Brister in- och utskrivning.
-

Särskilt om barnens upplevelse av trygghet

- I 4,5 % av de inspekterade HVB för ensamkommande barn var det *flera* barn som uttryckte att de inte känner sig trygga, motsvarande förhållande i övriga HVB var 1,3 %
- Betydligt fler ensamkommande ungdomar på HVB berättar att de är otrygga i förhållande till andra inskrivna ungdomar, än ungdomar på andra HVB.

Tillståndsefterlevnad

- I 69 % av HVB för ensamkommande barn bedrivs verksamheten inte enligt det gällande tillståndet. För övriga HVB bedrivs 85 % i enlighet med tillståndet.
- Vanligaste bristen är att inte den föreståndare som anges i tillståndet är den som förestår verksamheten
- En annan vanlig brist är att åldrarna för de inskrivna barnen i HVB för ensamkommande barn avviker från tillståndet

Registerkontroll av anställda m.fl.

- Huvudmän som bedriver HVB som tar emot barn får inte anställa någon om inte kontroll gjorts av register som förs enligt lagen om belastningsregister och lagen om misstankeregister avseende honom eller henne. Detsamma gäller för den som, utan att det innebär anställning, erbjuds uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande vid ett sådant hem under omständigheter liknande dem som förekommer vid en anställning inom verksamheten. (1 § lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn)
- Brister trots lagstiftarens syn på detta krav, och tidigare tillsyn i detta avseende.

Dokumentationsgranskningen – journalanteckningar

- Av varje upprättad handling ska det framgå varifrån uppgifterna kommer, vem (namn, befattning eller titel) som har upprättat den och när det gjordes (år, månad, dag). (4 kap. 8 § tredje stycket SOSFS 2014:5)
- Främsta bristerna har avsett varifrån uppgifterna kommer och att det saknats uppgift om befattning eller titel för den som gjort anteckningen

Dokumentationsgranskningen – uppgifter om uppdraget

- När utföraren har tagit emot ett uppdrag från den beslutande nämnden ska vissa uppgifter som gäller uppdraget dokumenteras.
(6 kap. 1 § SOSFS 2014:5)
- Bristerna har varierat

6 kap. 1 § SOSFS 2014:5

1. vem uppdraget gäller,
2. vilken nämnd som har beslutat om insatsen,
3. vad som ingår i uppdraget enligt nämndens beslut,
4. vilket eller vilka mål som enligt nämndens beslut gäller för insatsen,
5. vilken bedömning nämnden har gjort av den enskildes behov,
6. former för uppföljning i det enskilda fallet,
7. vilken information som efter en prövning enligt bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), 15 kap. 1 § SoL eller 29 § LSS ska återföras till nämnden i samband med att insatsen avslutas, och
8. namn och kontaktuppgifter till ansvarig handläggare hos nämnden.

Inför varje placering av ett barn i en HVB-verksamhet ska det göras en kontroll

Vid inskrivningsbeslutet ska det särskilt kontrolleras att hemmet är lämpligt med hänsyn till den enskildes behov, ålder, utveckling, utbildning och personliga förhållanden i övrigt (3 kap. 11 § SoF).

Den unges vistelse i HVB-verksamheten

Verksamheten vid hem för vård eller boende skall bygga på förtroende för och samarbete med den enskilde och utformas så att vistelsen i hemmet upplevs som meningsfull. Den enskildes integritet skall respekteras. De insatser som görs skall anpassas till den enskildes individuella behov och förutsättningar (3 kap. 3 § SoF).

Personalens tillsyn av de inskrivna barnen

- Vid ett hem för vård eller boende som tar emot barn ska det finnas personal tillgänglig dygnet runt i verksamhetens lokaler (2 kap. 3 § SOSFS 2003:20).

Tillgång till personal i verksamhetens lokaler (dnr. 44571/2014)

Vad som krävs i detta avseende ska avgöras utifrån en individuell bedömning där personalens tillgänglighet ska tillgodose att de unga får en omsorg som är av god kvalité och att deras säkerhet tillgodoses.

IVO:s ställningstagande att inte tillämpa allmänna rådet i SOSFS 2003:20

- Inget krav på eget rum för ensamkommande barn
- Gäller vid HVB där barn har placerats utan att ha ett identifierat behov av behandling
- Omständigheterna i det enskilda fallet gör att vissa barn bör erbjudas ett eget rum
- Verksamheten och den placerande socialnämnden har alltid ett ansvar att noga följa upp och bedöma det enskilda barnets behov för att se till att det får en trygg och säker vård.

Förslag om ny placeringsform - stödboende

- Främst för ungdomar som fyllt 18 år, i undantagsfall för ungdomar från 16 år.
- Gäller som huvudregel de som har fått PUT
- Det ska vara utrett att denna insats motsvarar den unges behov

Förslag till ändringar avseende IVO:s tillsyn

- Endast en inspektion per år
- Fokus på barnsamtal kvarstår
- Kravet om att åtminstone en inspektion ska vara oanmäld tas bort. IVO avgör själv metoden för tillsynen.
- Samma för de nya stödboendena

Förslag om tillfälliga föreskriftsändringar – undantag från 2 kap. 1 och 3 §§ SOSFS 2003:20 (HSLF-FS 2015:XX)

- Avser föreståndarens kompetens och bemanningen på vissa HVB.
- IVO har ställt sig positiv till ändringar avseende föreståndarens kompetens men tveksam till ändringar avseende undantag från krav om bemanningen.
- Även från andra remissinstanser har varierande synpunkter framförts.

Tack för oss.

Våra telefonnummer:

Lars Ericsson 010-7885744

Karin Gunnervik 010-7885272

Jessica Ingemansson 010-7885212